

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/50/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7622200947
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:7622200947.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Moniky Tobiašovej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti S. S., K. XX.XX.XXXX, a S. S., K. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Spišská Nová Ves, deti rodičov: matky J. S., K. XX.XX.XXXX, O. J. X, S., právne zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Iveta Pálffy Fabianová, so sídlom AK Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves, a otca Q. S., K. XX.XX.XXXX, I. O. S. XX, právne zastúpeného: Advokátska kancelária - JUDr. Marcela Kuníková, so sídlom AK Levočská 3, 052 01 Spišská Nová Ves, v konaní o úpravu výkonu práv a povinností rodičov k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva rodičov o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 4P/51/2022-117 zo dňa 25.10.2022 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch III. a IV.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol o návrhu matky, ktorým žiadala, aby maloleté deti S. a S. na čas do rozvodu súd zveril do jej osobnej starostlivosti, otca zaviazal výživným počnúc od 01.03.2022, navrhla upraviť styk otca s dcérami každú páru sobotu od 9.00 do nedele do 18.00 hod., cez Vianočné sviatky 24.12. v tom-ktorom roku od 10.00 hod. do 17.00 hod. a 26.12. v tom-ktorom roku od 10.00 hod. do 19.00 hod., 30.12. v tom-ktorom roku od 10.00 hod. do 19.00 hod., 31.12. v tom-ktorom roku od 10.00 hod. do 19.00 hod., 6.1. v tom-ktorom roku od 10.00 hod. do 19.00 hod., cez Veľkonočné sviatky vo Veľkonočný pondelok v tom-ktorom roku od 10.00 hod. do 17.00 hod. a utorok nasledujúci po Veľkonočnom pondelku v tom-ktorom roku od 10.00 hod. do 17.00 hod.

2. Otec navrhoval, aby obe maloleté deti boli zverené do jeho osobnej starostlivosti s tým, že zastupovať a spravovať majetok budú obaja rodičia, matka bude zaviazaná uhrádzať mesačne výživné.

3. Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č.k. 15P/46/2022-259 zo dňa 22.08.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.08.2022, súd manželstvo rodičov rozviedol a na čas po rozvode schválil rodičovskú dohodu rodičov, s ohľadom na uvedenú skutočnosť matka netrvala na tom, aby súd ďalej konal vo veci výchovy a úpravy styku rodičov k maloletým S. a S. a žiadala konanie zastaviť, preto súd v tejto časti konanie so súhlasom ostatných účastníkov zastavil. Rovnako tak otec netrval na svojom návrhu vo veci úpravy rodičovských práv a povinností a toto žiadal zastaviť, preto súd aj konanie o návrhu otca vo veci úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom so súhlasom ostatných

účastníkov zastavil. Predmetom konania s ohľadom na uvedené skutkové okolnosti boli rozhodovanie o návrhu matky na určenie výživného zo strany otca na mal. S. a mal. S. za obdobie od 01.03.2022 do právoplatnosti rozsudku vo veci rozvodu, t.j. do 29.08.2022. Matka konečným návrhom žiadala, aby súd určil výživné na mal. S. v sume 130 Eur a mal. S. v sume 120 Eur mesačne počnúc od 01.03.2022 do právoplatnosti rozsudku o rozvode vždy ku 15-temu dňu v tom ktorom mesiaci k rukám matky.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

4. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. Súd konanie o návrhu matky vo veci výchovy a úpravy styku rodičov k maloletým S. S., nar. XX.XX.XXXX, a S. S., nar. XX.XX.XXXX, z a s t a v u j e.

II. Súd konanie o návrhu otca vo veci úpravy práv a povinností rodičov k maloletým S. S., nar. XX.XX.XXXX, a S. S., nar. XX.XX.XXXX, z a s t a v u j e.

III. Návrh matky na určenie výživného zo strany otca na mal. S. S., nar. XX.XX.XXXX, a mal. S. S., nar. XX.XX.XXXX, za obdobie od 01.03.2022 do 29.08.2022 z a m i e t a.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

5. Súd vec právne posúdil podľa § 29 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“); § 36 ods. 1; § 62 ods. 1,2,4,5; § 65 ods. 1; § 75 ods. 1; § 77 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej aj „Zákon o rodine“ alebo „ZoR“). O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

6. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že pri rozhodovaní o výživnom na maloleté deti vychádzal z majetkových a príjmových pomerov oboch rodičov berúc do úvahy skutočnosť, že pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a na to, aká peňažná suma je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom zmysle slova, hmotné potreby, ako je šatstvo, bielizeň, obuv, nájomné za byt a tiež potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov a potrieb, prípravou na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, ako aj potreby súvisiace so zdravotným stavom, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje život kultúrneho človeka v spoločnosti.

7. Vykonaným dokazovaním mal súd nesporne preukázané, že rodičia v rozhodnom období nežili v spoločnej domácnosti. Súd teda pri rozhodovaní o návrhu matky na určenie vyživovacej povinnosti otca na maloleté prihliadol na dĺžku osobnej starostlivosti každého z rodičov, na ich možnosti, schopnosti a majetkové pomery, ako aj na odôvodnené potreby maloletých, ale tiež na skutočnosť, akým spôsobom a v akom rozsahu sa podieľal otec na zabezpečovaní potrieb maloletých detí. Čo sa otca týka, tento sa v rozhodnom období pravidelne jednak podieľal na zabezpečovaní osobnej starostlivosti o maloleté deti v rozsahu niekoľkokrát do týždňa, vyzdvihoval alebo ich odnášal do školy, resp. škôlky, u mal. S. denne počas pracovného týždňa, u mal. S. min. trikrát do týždňa, rovnako zabezpečoval starostlivosť každý druhý víkend, podieľal sa na hradení ich bežných výdavkov, matke pravidelne počas celého rozhodného obdobia prispieval sumou 90 Eur. Vzhľadom na skutočnosť, že sa matka domáhala určenia výživného vo vyšších sumách na maloleté deti, súd jej návrh zamietol, keďže mal za to, že rozsah, akým sa otec podieľal na tejto starostlivosti, prevyšuje matkou požadovanú sumu výživného.

III. Obsah odvolania a vyjadrení k odvolaniu

8. Proti výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie matka, ktoré odôvodnila podľa § 365 ods. 1 písm. b), f), h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“). Uviedla, že predloženými dôkazmi preukázala, že podstatnú mieru starostlivosti o deti vykonávala ona, zabezpečovala všetky ich potreby napriek tomu, že jej príjem je oveľa nižší než príjem otca. Nie je pravda, že by sa otec staral o deti takou mierou, že by sa to dalo posudzovať ako rovnocenná starostlivosť, aby mohol byť jej návrh zamietnutý. To, že si otec niekedy zobral deti, keď mala poobedňajšiu zmenu, ešte neznamená, že vykonával starostlivosť v takom rozsahu, aby si nemusel plniť vyživovaciu povinnosť aj finančne. To, že sa otec s deťmi pohral neznamená, že jeho náklady na deti boli rovnaké. Ona sa o deti starala po každej stránke, prala, žehlila, varila, učila sa s nimi. To, že deti boli u otca nejaký čas, neznamená rovnocennú starostlivosť, pretože stravu, oblečenie, desiate do školy zabezpečovala ona. To, že otec niečo kúpi, neznamená, že ona nemusí kupovať rovnako a že je to pre ňu taká pomoc, že sa

dá započítať ako naturálne plnenie, lebo otec si všetky zakúpené veci necháva vo svojej domácnosti. Má za to, že v rozsudku nie je náležite odôvodnené, na základe čoho ňou uvádzané skutočnosti súd prvej inštancie nevzal do úvahy, nevyhodnocoval ich v rozhodovaní vo veci samej. Má za to, že takto odôvodnené rozhodnutie je nepreskúmateľné, pri rozhodnutí je náležité odôvodnenie dôležité aj z hľadiska právnej istoty, v tomto prípade je právna istota narušená tým, že účastníkom konania nemôže byť jasné, na základe akých dôkazov bolo vydané rozhodnutie, ktorým bol jej návrh zamietnutý, prečo neboli vzaté do úvahy jej argumenty a dôkazy a celé rozhodnutie sa opiera iba o tvrdenia otca, ktoré neboli preukázané. Má za to, že takto neúplne odôvodnený rozsudok porušil jej právo na spravodlivý proces.

9. K odvolaciemu dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam uviedla, že predložila listinné dôkazy, ktoré preukázali, že jej príjem je oveľa nižší ako príjem otca a napriek tomu ona zabezpečovala všetky podstatné potreby detí. To, že si otec občas zobral deti do svojej domácnosti alebo na výlety, či im niečo kúpil, neznamená, že vykonával rovnocennú starostlivosť ako ona a tým pádom si nemal plniť vyživovaciu povinnosť finančne. Opakovane poukazovala na to, že deti nechodili spolu k otcovi na rovnako dlhú dobu, nemohol teda vykonávať rovnakú starostlivosť ako ona, čím by si splnil vyživovaciu povinnosť. K odvolaciemu dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci uviedla, že vyživovacia povinnosť vyplýva zo zákona a je v záujme detí, aby bola riadne a včas plnená. Má za to, že súd nesprávne na vec aplikoval ustanovenia Zákona o rodine, keď jej nepriznal výživné na dve maloleté deti napriek tomu, že možnosti, schopnosti a majetkové pomery otca mu umožňujú platiť výživné bez toho, aby bola negatívnym spôsobom ovplyvnená jeho spôsobilosť uspokojovať svoje potreby. Ďalej zastáva názor, že súd nesprávne aplikoval aj ustanovenia Zákona o rodine o tom, že deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Otec má vyššiu životnú úroveň ako ona, súd ho však nezaviazal na platenie výživného, hoci pokiaľ by si vyživovaciu povinnosť plnil, deti by si mohli dovoliť kvalitnejšie veci, kvalitnejšiu stravu a pod. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Otec vo vyjadrení k odvolaniu uviedol k odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, že matkine tvrdenia nevzal súd do úvahy a opieral sa iba o otcove tvrdenia, že matka svoje tvrdenia nepreukázala a v tvrdeniach si odporovala. Vo svedeckej výpovedi vlastné písomné tvrdenia vyvrátila, kým on bol vo vyjadreniach konštantný a svoje tvrdenia podložil mnohými listinnými dôkazmi a preukázal podieľanie sa na starostlivosti v miere, ktorá prevyšovala matkou požadovanú sumu výživného. Má za to, že súd náležite zdôvodnil, prečo návrh matky zamietol.

11. K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f) CSP, že „súd nebral do úvahy jej príjem, ktorý je oveľa nižší ako príjem otca a i to, že zabezpečovala všetky podstatné potreby mal. detí“, uviedol, že matka argumentuje, že on iba občas brával deti na výlety, iba občas im niečo kúpil, iba občas si deti brával do svojej domácnosti, čo podľa nej nemôže byť rovnocenné s jej osobnou starostlivosťou. Uvedené tvrdenia v odvolaní sa nezakladajú na vykonanom dokazovaní. Vo svojej výpovedi uviedol, že pravidelne deti boli u neho, spali u neho, staral sa o nich, varil im. V párný pracovný týždeň boli deti u neho každý deň (S. cca 3x) od 18.00 hod. do nasledujúceho rána, kedy ich odviezol do školy a škôlky. Počas dňa boli v škole/škôlke. Počas víkendu boli s otcom každý druhý víkend, od piatka do nedele, teda rovnako, ako s matkou. V nepárny týždeň ich vyzdvihol zo školy/škôlky a boli s ním cca do 18.00 hod., kedy ich odviezol k matke. S. od 13.00 hod. do 18.00 hod. a S. od 15.30 hod. do 18.00 hod. V mesiacoch júl a august mali obaja rodičia deti v striedavej osobnej starostlivosti. Matka tieto jeho tvrdenia potvrdila vo svojich výpovediach. Je teda zrejmé, že „nebrával deti iba občas k sebe“, ale sa o deti pravidelne plnohodnotne staral, minimálne, alebo aj viac, ako matka. Počas osobnej starostlivosti im zabezpečoval osobnú starostlivosť a zabezpečoval všetky ich potreby. Mimo toho v konaní preukázal, že mesačne uhradil na matkin účet finančné prostriedky. V rozhodnom období za 6 mesiacov previedol na účet matky spolu sumu 735 Eur. Ďalej preukázal, že okrem tejto sumy vynakladal na potreby detí mesačne cca 500-800 Eur. Matka v konaní nepreukázala skutočné náklady detí. Náklady, ktoré uvádzala, boli nadhodnotené a nezodpovedajú skutočným odôvodneným potrebám maloletých detí. Nadhodnotenie nákladov vyplynulo aj zo svedeckých výpovedí i z písomných vyjadrení matky. Len ako príklad, matka má čistý mesačný príjem 653,25 Eura, uvádzané mesačné náklady 1.338 Eur, čo je dvojnásobok jej príjmu. Z výpovede matky nevyplývalo, že by deti nemali uspokojené potreby alebo že by neparticipovali na životnej úrovni rodičov. Oblečenie deťom zakupovali obaja rodičia. Oblečenie, ktoré deťom otec zakupoval, deti nosili aj k matke, čo matka potvrdila vo svojej výpovedi. Matka apeluje i na rozdiel v

príjmoch rodičov. Je potrebné uviesť, že rozdiel v príjme rodičov sám o sebe nie je jediným kritériom pri určovaní výživného. Do úvahy je potrebné brať aj odôvodnené potreby detí i mieru uspokojovania potrieb rodičmi. Otec len pre doplnenie udáva, že matka v konaní neuviedla, že má aj vedľajší príjem mimo príjmu predavačky. Privyrába si ako nechťová dizajnerka. Navrhuje potvrdiť rozsudok ako vecne správny v napadnutom výroku .

12. V odvolacej replike matka uviedla, že zotrúva na svojich doterajších vyjadreniach a nie je pravda, že by si vyvracala vlastné tvrdenia. Preukázala, že podstatnú mieru starostlivosti o deti vykonávala ona, napriek tomu, že má nižší príjem ako otec. Takisto nie je pravda, že by sa realizovala striedavá starostlivosť, otec nevykonával starostlivosť o deti pravidelne, nemal obe deti naraz, ona sa starala vyššou mierou aj v čase, keď boli deti u otca, keďže varila, chystala desiate, prala a pod.

13. V odvolacej duplike otec uviedol, že matka vo vyjadrení neuvádza žiadne nové skutočnosti a nepredkladá ani žiadne nové dôkazy. Zotrúva na svojej doterajšej argumentácii, ktorá nevychádza ani zo skutkových tvrdení uskutočnených stranami v priebehu konania a nemá ani oporu vo vykonanom dokazovaní. Ďalšie podania vo veci podané neboli.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

14. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/, g/ CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky na potvrdenie rozsudku v jeho napadnutých výrokoch podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

15. Odvolací súd posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov uplatnených odvolateľkou, to, či súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, vychádzajúc z toho, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (porovnaj Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

16. Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplní na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

17. Odvolací súd sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože jeho argumentácia bola vecne správna, objektívna, presvedčivá. Má za to, že všetky dôvody, ktoré uvádza v odvolaní odvolateľka vyriešil už súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pričom rozhodnutia prvoinštančného a odvolacieho súdu nie je možné posudzovať izolovane, pretože tvoria jeden celok.

18. Odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutočný stav veci. V dostatočnom rozsahu súd prvej inštancie vykonal dokazovanie, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a odvolací súd preto v celom rozsahu súhlasí i s jeho právnym záverom, keď vec i správne právne posúdil. Odvolací súd nenašiel dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov súdu prvej inštancie odchýliť.

19. Odvolacie námietky matky spočívali najmä v tom, že súd nevyhodnotil správne zákonne kritéria pre stanovenie výživného a rozhodnú okolnosť, že ona vynakladala na starostlivosť o deti vyššiu sumu ako otec, napriek tomu, že má nižší príjem. K danej námietke je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie venoval pozornosť posúdeniu výdavkov na potreby oboch maloletých detí v rozhodnom období zo strany oboch rodičov. V priebehu konania pred súdom prvej inštancie bolo preukázané, že niektoré výdavky, ktoré matka označovala ako svoje, v skutočnosti uhrádzal otec, čo ani v priebehu odvolacieho konania

matka nespochybnila. Tvrdenia otca o rozsahu jeho starostlivosti matka síce označila za nepravdivé, ale ničím konkrétnym svoje tvrdenie nepodporila. Odvolací súd poznamenáva, že nie je porušením práva na spravodlivý proces, ak súd nevyhovie návrhu účastníka, resp. sa nestotožní s jeho právnym názorom. Súd prvej inštancie ako aj odvolací súd reflektuje rozdielnosť príjmov rodičov, zohľadňujúc ale už zmienenú osobnú starostlivosť oboch rodičov a platenie finančnej sumy zo strany otca a tak považuje výživné zo strany otca za plnené. V danej veci v rozhodnom období otec nemá absenciu nemateriálneho plnenia v podobe osobnej starostlivosti a miera jeho osobnej starostlivosti a platenie finančných súm priamo matke a platenie určitých potrieb detí nevytvára s prihliadnutím na všetky okolnosti dôvod, aby bol zaviazaný platením výživného v zmysle návrhu matky.

20. K námietke odvolateľky o nesprávnej aplikácii ustanovení Zákona o rodine odvolací súd udáva, že k tomuto by došlo v prípade, ak by súd prvej inštancie aplikoval nesprávnu právnu normu alebo by aplikoval správnu právnu normu, ale nesprávne by ju interpretoval. V preskúmvanej veci odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie aplikoval správne ustanovenia Zákona o rodine a aj ich správne interpretoval, teda nedošlo k naplneniu podmienok odvolacieho dôvodu uplatneného odvolateľkou. Odvolací súd sa nestotožňuje ani s odvolacím dôvodom, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keďže namietaný rozsah starostlivosti otca o maloleté deti v rozhodujúcom období súd zistil a vyhodnotil správne.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené tak odvolací súd potvrdil rozsudok v jeho napadnutých výrokoch postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 2 CMP spôsobom vyplývajúcim z výrokovej časti tohto rozsudku.

22. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, pričom žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle ustanovenia § 57 Civilného mimosporového poriadku.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).